

ФОРМУВАННЯ І НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ СТРУКТУРИ ПРИКАРПАТСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Визначено особливості формування та перспективні напрями вдосконалення генеалогічної структури прикарпатського внутріпородного типу української червоно-рябої молочної породи. Надалі пріоритетний розвиток будуть мати лінії Астронавта, Імпрувера, Кевеліс, Магнета, Рігеля, Сітейшна, Хановера, Кавалера.

Генеалогія, лінія, племінна цінність, селекція, тип

Успіх реалізації завдань щодо збільшення виробництва продуктів тваринництва, зокрема скотарства, багато в чому залежить від удосконалення племінних і продуктивних якостей тварин на основі широкого використання поліпшувачів. Важливою є розробка нових методичних підходів до регулювання генеалогії маточних стад [1, 2].

Найбільший генетичний прогрес на породному рівні управління селекцією логічно очікувати за умов використання видатних плідників з високою племінною цінністю і стійкою передачею інформації нащадкам [3].

Швидке поліпшення генетичної структури молочної стада передбачає використання методів, які забезпечують збільшення в ньому чисельності корів із чітко вираженим консерватизмом у спадковій передачі цінних якостей нащадкам [4].

Прикарпатський внутріпородний тип української червоно-рябої молочної породи виведено шляхом відтворювального схрещування сименталів із червоно-рябими голштинами в господарствах Івано-Франківської, Чернівецької та Львівської областей [5].

Матеріал і методика. Об'єктом досліджень були бугаї червоно-рябої голштинської й української червоно-рябої молочної порід, які використовувалися при виведенні прикарпатського типу та належали Головному селекційному центру України, ВАТ "Буковина племсервіс" та Івано-Франківському обласному племінному об'єд-

нанню. Інформацію на бугаїв ліній (за останні 20 років) відібрано із форми 1-МОЛ. Генеалогічний аналіз здійснювали за методикою М.А. Кравченка [6].

Результати досліджень. Формування генеалогічної структури прикарпатського внутріпородного типу української червоно-рябої молочної породи проходило одночасно з основними заходами на початку її виведення. Головним елементом у проведенні закладання нових ліній була оцінка бугаїв за якістю нащадків, які широко використовувалися у селекційному процесі. Використання голштинів призвело до суттєвих змін генеалогічної структури популяції. На початку формування як породи, так і прикарпатського типу застосовували класифікацію генеалогічної структури червоно-рябих голштинів. При апробації прикарпатського внутріпородного типу української червоно-рябої молочної породи було виділено 6 ліній, 6 генеалогічних груп та 15 родин.

Значний вклад у формування прикарпатського внутріпородного типу внесли плідники ліній Сьюпріма 288659, Хенева 1629391, Імпрувера 333471, Рифлекшн Совріна 198998. В умовах базових господарств зони діяльності племпідприємств Прикарпаття виведено лінії Б.Хевен Нагіта 300502, Кевеліє 1620273, Р. Шейлімара 265607, завершуються роботи з виведення ліній Інгансе 343514, Астронавта 502029, Чіфа 1427381, а також продовжують використовуватися плідники ліній голштинської породи Віс Бек Айдіала 1013415, Рігеля 352882, Віс Айдіала 933122.

Лінія Сьюпріма 288659 характеризується двома гілками: канадського (Чернівецьке ОПО) та німецького походження (Івано-Франківське ОПО).

Лінія Хенева 1629391 найбільш численна, переважна більшість плідників канадського походження, але в господарствах Івано-Франківської області використовувалися лише плідники із ФРН.

Лінія Імпрувера 333471 представлена плідниками вітчизняної селекції і найбільш поширена в зоні діяльності Івано-Франківського ОПО.

Лінія Кевеліє 1620273 головним чином представлена плідниками, завезеними із США і Канади, особливо цінний бугай Джаспер 360 (+1235; +0,03; +44).

Лінія Нагіта 300502 канадського походження і поширена в основному в господарствах Івано-Франківської області.

Лінія Рігеля 352882 канадського походження, найбільш поширена в племінних господарствах Чернівецької області.

Лінія Романдейл Шейлімара 265607 сформована на основі використання помісних бугаїв червоно-рябої німецької породи, особливо цінний плідник Манно 2171 (+935; +0,10; +29).

Лінія Інгансе 343514 сформована на основі двох гілок: канадського (Віолейшн 270; +1237; -0,09; +10) та німецького походження (Елано 4058; +103; +0,01; +2).

Лінія Астронавта 502029 виведена через використання нащадків Адоніса 8177: Секрета 7541 (+425; +0,03; +17) і Востока 8429 (+409; +0,08; +17).

Виведення і формування лінії Чіфа 1427381 здійснювалося через нащадків від бугаїв канадського походження у господарствах Івано-Франківської області.

Із голштинських ліній найбільш численною є лінія Рифлекшн Совріна. Перспективним є розвиток лінії Сітейшна, Хановера, Кавалера, Магнета, Елевейшна, Бутмейке.

Висновки. Сучасна генеалогічна структура прикарпатського типу української червоно-рябої молочної породи потребує ефективних напрямів подальшого удосконалення. На перспективу пріоритетний розвиток будуть мати лінії Астронавта, Імпрувера, Кевеліє, Магнета, Рігеля, Сітейшна, Хановера, Кавалера. Для підтримки сформованої генеалогічної структури, генетичного потенціалу особин ліній та їхнього прогресивного розвитку слід здійснювати індивідуальний підбір бугаїв-лідерів як вітчизняної, так і зарубіжної селекції для закріплення за коровами бугайовідтворювальних груп племінних господарств регіону.

1. *Методичні основи управління генеалогією породи* / В.П. Буркат, М.В. Зубець, В.І. Власов, О.Ф. Хаврук // Вісн. с.-г. науки. — 1986. — № 9. — С. 51–56.

2. *Буркат В.П., Хаврук О.Ф.* Методы формирования генеалогической структуры красно-пестрой молочной породы // Выведение новой красно-пестрой породы молочного скота. — 1987. — Вып. 4. — С. 13–30.

3. *Полупан Ю.П.* Теоретичне обґрунтування та практична оцінка препотентності бугаїв // Біологія тварин. — 2000. — 2, № 2. — С. 52–68.

4. *Дмитриев В.Б., Бойков Ю.В.* Повышение эффективности селекции в молочном скотоводстве // Зоотехния. — 2001. — № 4. — С. 2–4.

5. *Кругляк А.П.* Методи виведення, сучасний стан і шляхи удосконалення української червоно-рябої молочної породи // ДПК великої рогатої худоби української червоно-рябої молочної породи. — К.: БМТ, 2002. — Т. 1. — С. 31–46.

6. Кравченко Н.А. Разведение сельскохозяйственных животных. — М.: Колос, 1973. — 485 с.

ФОРМИРОВАНИЕ И НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГЕНЕАЛОГИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ ПРИКАРПАТСКОГО ТИПА УКРАИНСКОЙ КРАСНО-ПЕСТРОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ. О.И. Любинский

Изложены особенности формирования и перспективные направления совершенствования генеалогической структуры прикарпатского внутривидового типа украинской красно-пестрой молочной породы. Перспективное развитие будут иметь линии Астронавта, Импрувера, Кевелие, Магнета, Ригеля, Ситейшина, Хановера, Кавалера.

Генеалогия, линия, племенная ценность, селекция, тип

THE FORMATION AND DIRECTIONS OF PERFECTING GENEALOGY OF PATTERN PRYCARPATTIS OF A TYPE SUCH AS UKRAINIAN IS RED-SPECKLED OF LACTIC BREED. A.Y. Lyubinsky

The features of formation are set up and perspective directions of perfecting of genealogical pattern Prycarpattis of a type such as Ukrainian is red — speckled of lactic breed. The perspective development will be had by lines of an Astronaut, Impruvera, Kevelie, Magneta, Collar Beam, Siteyshna, Xanovera, Cavalier.

Genealogy, line, tribal value, selection, type

УДК 636.2.082.11

Р.І. МАЩЕНКО, В.В. КОВАЛЕНКО,
Л.А. ЦУРІКОВА, О.О. МОЛДОВАНОВА

Миколаївський інститут агропромислового виробництва УААН

**ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ОКРЕМИХ ЛІНІЙ ТА ЇХ
ПОЄДНУВАНЬ, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ
ВНУТРІШНЬОПОРОДНИХ ТИПІВ**

Наведено продуктивність корів різних ліній з надоем понад 5000 кг молока, які увійшли до складу українського жирномолочного типу червоної молочної породи, а також південного типу української чорно-рябої молочної породи.

Порода, внутрішньопородний тип, лінія, поєднаність, лактація

Великий вплив при удосконаленні стад великої рогатої худоби має планування селекційно-племінної роботи [1–8].

© Р.І. Машенко, В.В. Коваленко,
Л.А. Цурікова, О.О. Молдованова, 2005

Розведення і генетика тварин. 2005. Вип. 38